

Itämeri puhtaaksi rikollisista

Seppo Kolehmainen
Poliisiylijohtaja

Itämeren turvallisuustilannetta käsitellään usein ulko- ja turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta. Sillä on huomattava merkitys myös sisäisen turvallisuuden kannalta. Rikolliset, rikokset ja rikoshyöty liikkuvat yhä nopeammin yli rajojen ja Itämeri on yksi väylistä. Esimerkiksi käy tapaus, jossa Suomesta vietiin varastettuja nosturiautoja laivalla huomaamatta Baltiaan.

Tällainen "hit and run" -rikollisuus on monesti kansainvälistä, järjestäytyntä ja ammattimaista. Kohteet ja anastettava omaisuus tiedustellaan etukäteen. Iskut suunnitellaan hyvin ja rikoshyöty piilotetaan tai kuljetetaan välittömästi pois maasta.

Kansainvälisiä rikoksia torjutaan kansainvälisesti. Yhteisenä tavoitteena on, että rikos paljastetaan ja estetään ennalta jo lähtömaassa, jossa epäillyt saatetaan myös rikosvastuuseen.

Suomella on hyvät kahdenväliset suhteet kaikkiin Itämeren maihin. Erityisen tiivistä yhteistyötä on Viron kanssa. Tuorein hanke on rikospaikan jalkinejälkien vaihto sähköisesti maiden välillä. Jalkinejäljet ovat vain osa esitutkinnan todistusaineistoa, mutta niiden avulla voidaan päästä nopeasti itse tekijöiden jäljille tai yhdistää eri rikospaikkoja toisiinsa yli rajojen.

Viimeksi syksyllä Suomen ja Viron viranomaiset harjoittelivat yhteistoimintaa tilanteessa, jossa Helsingin ja Tallinnan välillä liikennöivässä matkustaja-aluksessa oli nopeaa toimintaa vaativa vakava järjestyshäiriö.

Naapurivaltioiden Ruotsi ja Venäjä kanssa tehtävälle yhteistyölle on pitkät perinteet ja toiminta on vakiintunutta. Tämän lisäksi Itämeren alueella toimii monikansallinen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen toimintaryhmä, Baltic Sea Task Force on Organized Crime. Sen ovat perustaneet alueen 11 valtion pääministerit vuonna 1996. Toimintaryhmä tukee ja vahvistaa alueellista tiedonvaihtoa, jota tehdään sekä kahdenvälisesti että Europolin, Frontexin ja Interpolin verkostoissa.

Toimintaryhmässä ovat mukana kaikkien Itämeren maiden poliisi-, tulli- ja rajaviranomaiset, mikä mahdollistaa myös yhteiset operaatiot ja tutkintaryhmät. Yhteiset operaatiot ovat keskittyneet muun muassa ajoneuvo- ja huumeusainerikollisuuteen ja tulokset ovat olleet hyviä. Euroopan unionin laajentuessa on alueellisen yhteistyön merkitys korostunut ja tästä on BSTF hyvä esimerkki.

Venäjä luovutti vuoden alussa puheenjohtajuuden kahdeksi vuodeksi Latvialle. Sen johdolla pyritään puuttumaan erityisesti huumeiden salakuljetukseen, laittomaan maahantuloon, ihmiskauppaan, omaisuusrikoksiin, aseiden ja räjähteiden salakuljetukseen sekä väärennettyihin dokumentteihin.

Itämeri on muodostanut vahvan viitekehyksen suomalaiselle poliisille sen syntymästä lähtien. Ensimmäinen valtiollinen poliisikamari perustettiin Turkuun 200 vuotta sitten. Venäjään autonomisena osana kuuluneen Suomen suurruhtinaskunnan poliisi kopioi sääntönsä lännestä, Tukholman poliisilaitokselta. Ensimmäisiin tehtäviin kuului saapuneiden matkustavaisten rekisteröiminen ja tarkkaileminen.

Suomalainen poliisi on onnistunut tehtävissään varsin hyvin, siitä huolimatta että meitä on asukasluukuun suhteutettuna vähiten Euroopassa. Poliisin onnistumisen edellytyksenä on aina ollut kansalaisten vahva luottamus, joka ansaitaan päivittäisessä perustyössä.

Tilastojen perusteella sata vuotta täyttävä Suomi on aiempaa turvallisempi maa. Poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on ollut pitkään laskussa, ja todennäköisyys joutua rikosten uhriksi on vähentynyt.

Vaikka turvallisuustilanne maassamme on vakaa, niin turvallisuusympäristömme on muuttunut radikaalimmin kuin koskaan rauhan aikana. Muutokset Lähi-idässä, Pohjois-Afrikassa, Venäjällä ja Euroopassa ovat olleet suuria ja äkillisiä. Epävarmuutta tuovat niin ikään turvapaikkatilanne ja terrori-iskut.

Kyberuhkissa kansainvälisiä kynnyksiä ei ole juurikaan, ja rikoksia on monin verroin vaikeampi tunnistaa ja selvittää. Huomattava osa kyberrikoksistakin tulee Suomeen Itämeren syvyyksissä.

Suomi ja Viro ovat harjoitelleet Itämerellä puuttumista häiriötilanteisiin matkustajalaivoilla. Harjoituksiin on osallistunut poliiseja, rajaviranomaisia ja sotilaita.

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).